

Brussel, 8 november 2024
(OR. en)

15031/24

JEUN 270
SOC 793
EMPL 543
AGRI 768
SUSTDEV 118
EDUC 403

NOTA

---

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	De zich ontvouwende demografische trends die de kansen voor jongeren op het platteland bepalen – <i>Oriënterend debat</i>

De delegaties vinden in de bijlage een achtergrondnota van het voorzitterschap als basis voor het oriënterend debat tijdens de zitting van de Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport op 25 en 26 november 2024.

De zich ontvouwende demografische trends die de kansen voor jongeren op het platteland bepalen

Oriënterend debat

De demografische trends in de Europese Unie worden steeds meer bepaald door een vergrijzende bevolking, waarbij veel lidstaten te kampen hebben met bevolkingskrimp die leidt tot een toenemend tekort aan arbeidskrachten in deze gebieden. Deze verschuivingen hebben grote gevolgen voor onze samenlevingen, zowel voor de huidige als toekomstige generaties, en beïnvloeden het concurrentievermogen, de veerkracht en de algemene welvaart van de EU. De demografische veranderingen hebben ook een grote impact op de territoriale, economische en sociale cohesie, met inbegrip van de samenwerking tussen generaties, waarbij sommige lidstaten en regio's meer met deze uitdagingen worden geconfronteerd dan andere.

Plattelandsgebieden in de hele EU worden steeds meer blootgesteld aan deze ingrijpende demografische veranderingen. Hoewel bevolkingskrimp niet alleen in plattelandsgebieden voorkomt, worden zulke regio's, en jongeren in het bijzonder, onevenredig zwaar getroffen door deze demografische verschuivingen. Plattelandsgebieden hebben gemiddeld een aanzienlijk oudere bevolking dan stedelijke centra en lopen een groter risico op bevolkingsafname. In vergelijking met de stedelijke bevolking heeft de plattelandsbevolking bijna twee keer zoveel kans te wonen in een omgeving waar het aantal hooggeschoolde en jonge werknemers daalt¹. Bovendien lopen regio's die kampen met een vergrijzende bevolking, een laag opleidingsniveau en een sterke uittocht van jongeren, het risico om in een valkuil van "lacunes bij de ontwikkeling van talent" terecht te komen, die hun vermogen om een duurzame economie op te bouwen ondermijnt². Daarom is het voor het behoud en de ontwikkeling van deze regio's van vitaal belang om ondersteunende omgevingen te creëren die jongeren aanmoedigen om in plattelandsgebieden te blijven wonen.

---

¹ Werkdocument van de diensten van de Commissie bij de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU – Naar sterkere, verbonden, veerkrachtige en welvarende plattelandsgebieden in 2040 (SWD(2021) 166 final).

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Het benutten van talent in Europa's regio's (COM(2023) 32 final).

Jongeren vertegenwoordigen niet alleen het heden en de toekomst van onze samenlevingen, maar zijn ook onmisbare katalysatoren voor vooruitgang. Zij brengen innovatieve ideeën, frisse perspectieven en een dynamiek met zich mee die essentieel zijn om de complexe uitdagingen in de wereld van vandaag aan te pakken. De aanwezigheid, innovatieve kracht en vitaliteit van jongeren kunnen nieuwe kansen en een bloeiende lokale omgeving creëren, en bijdragen tot betere prestaties in deze regio's. Veel landelijke en afgelegen regio's in de Europese Unie worden echter geconfronteerd met uiteenlopende demografische uitdagingen, waardoor de impact en de aanwas van jongeren in hun lokale omgeving afneemt.

De afname van de bevolking in de werkende leeftijd in landelijke en minder ontwikkelde gebieden belemmert de groei en heeft directe gevolgen voor het concurrentievermogen van Europa, waarmee de economische, territoriale en sociale cohesie van de EU op de proef wordt gesteld. Naarmate de beroepsbevolking verder krimpt, wordt het voor plattelandsgebieden steeds moeilijker om investeringen aan te trekken en de economische groei op peil te houden. Wanneer jongeren uit plattelandsgebieden wegtrekken blijven deze regio's achter zonder het noodzakelijke menselijk kapitaal en talent om innovatie en ontwikkeling aan te drijven, wat de reeds bestaande uitdagingen nog verscherpt. De mededeling van de Europese Commissie "Het benutten van talent in Europa's regio's" biedt strategische richtsnoeren om deze trend om te keren door deze regio's om te vormen tot levendige, talentgestuurde economieën. De essentie van deze inspanning is een geïntegreerde aanpak die zich erop richt om meer diverse beroepsmogelijkheden te creëren, talent te ontwikkelen, de kwaliteit van onderwijs en opleiding te verbeteren, en plattelandsgebieden aantrekkelijker te maken als plekken om te wonen, leren en werken. Deze strategieën, ondersteund door het cohesiebeleid en de EU-fondsen, zijn van vitaal belang voor de duurzame ontwikkeling van plattelandsgebieden en de instandhouding van het concurrentievermogen van de Europese economie.

Het is belangrijk in gedachten te houden dat demografische veranderingen in plattlandsgebieden niet alleen van invloed zijn op de economie, maar ook ingrijpende gevolgen hebben voor het sociale weefsel van deze gemeenschappen. Mogelijk lopen jongeren in deze regio's een groter risico op sociale uitsluiting en isolatie, kampen zij met een beperkte toegang tot hoogwaardig onderwijs, opleiding en werkgelegenheid, sociale en gezondheidsdiensten, en land, en lopen zij meer kans op ondervertegenwoordiging in de besluitvorming. Deze kwesties, tezamen met het geografische isolement van sommige plattlandsgebieden, kunnen de sociale en economische uitsluiting verergeren en het vermogen van een gemeenschap om zichzelf te handhaven op langere termijn ondergraven. Aan de andere kant kunnen gemeenschappen, gelijke toegang tot hoogwaardig onderwijs en lokale kansen in het hoger onderwijs een cruciale rol spelen bij het ter plekke houden van jongeren en het beperken van demografische veranderingen zoals het fenomeen "braindrain". Sterke gemeenschapsbanden, sociale inclusie, steun voor lokale huisvesting en mogelijkheden voor zinvolle participatie kunnen ertoe bijdragen dat plattlandsjongeren betrokken blijven en belang houden bij hun lokale regio³. Het bevorderen van intergenerationele rechtvaardigheid en samenwerking wordt een zaak van essentieel belang bij het aanpakken van deze uitdagingen. Door samenwerking en begrip tussen jongere en oudere generaties te bevorderen, kunnen sterkere, veerkrachtigere samenlevingen worden opgebouwd. In de EU-strategie voor jongeren 2019-2027 en de Europese jongerendoelstellingen # 3 en # 6 hiervan wordt benadrukt hoe belangrijk het is om inclusieve samenlevingen te bevorderen en plattlandsgebieden te creëren waar jongeren hun potentieel ten volle kunnen benutten en lokaal kunnen floreren⁴. De empowerment van plattlandsjongeren is niet alleen van vitaal belang voor hun individuele succes, maar is ook de sleutel tot het omkeren van de demografische achteruitgang en tot het verlevendigen van plattlandsgebieden. Door in hun potentieel te investeren, kunnen wij meer dynamische, innovatieve en duurzame gemeenschappen creëren die beter zijn toegerust om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.

---

³ Bárta, O., & Moxon, D. (2024). EUJD10 EU-Jeugdconferentie in Boedapest, Hongarije. Eindverslag van de conferentie. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13836827>

⁴ Resolutie van de Raad van de Europese Unie en van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen over een kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: De EU-strategie voor jongeren 2019-2027 (2018/C 456/01).

In de mededeling “Demografische veranderingen in Europa: een toolbox voor actie” van de Commissie⁵ wordt een reeks beleidsinstrumenten voor lidstaten aangereikt, die dienen om demografische veranderingen en de gevolgen daarvoor voor de samenleving en de economie van de EU aan te pakken, met inbegrip van haar mondiale concurrentievermogen, waarbij een van de vier pijlers zich richt op jongeren. Daartoe moeten het beleid van overheden en de ondersteuning die zij op relevante niveaus bieden, worden aangepast om jongere generaties te ondersteunen en te empoweren zodat zij zich kunnen ontplooiën en hun vaardigheden kunnen ontwikkelen en zodat zij betere toegang tot de arbeidsmarkt en tot betaalbare huisvesting krijgen.

In het licht van het bovenstaande wordt de ministers vriendelijk verzocht zich te beraden op de volgende oriënterende vragen. Wij verzoeken u vriendelijk de interventies tot maximaal 3 minuten te beperken.

Vragen voor de gedachtewisseling:

- Hoe kunnen de demografische trends die in landelijke en afgelegen gebieden woonachtige jongeren het sterkst treffen, doeltreffend worden ondervangen?
- Hoe kunnen jongeren die in landelijke en afgelegen gebieden wonen, met name zij die in een maatschappelijk kwetsbare positie verkeren, worden geëmpowerd om hun onbenutte potentieel aan te boren zodat ze lokaal kunnen floreren?
- Hoe kunnen de beste praktijken op lokaal, regionaal en EU-niveau het best worden uitgewisseld tussen en toegepast in alle lidstaten, teneinde regionale ongelijkheden en bevolkingskrimp te beperken en te voorkomen dat jongeren deze gebieden verlaten?

---

⁵ EUR-Lex - 52023DC0577 - NL - EUR-Lex (europa.eu).